

“Val la pena!” (II): Beneït qui confia en el Senyor

La Sagrada Escripura no ens dona una resposta teòrica sobre la fidelitat, sinó que ens indica qui és fidel.

25/10/2022

La fidelitat a la Sagrada Escripura

«*Hi-fi*»: aquesta és una de les característiques fonamentals que esperem d'un dispositiu per escoltar música. La *high fidelity*, alta fidelitat, és garantia que el so que reproduïx

s'apropa molt a l'original. L'objectiu, tant del reproductor com de qui escolta, és poder tenir contacte amb el so inicial, amb el primer enregistrament, sense alterar-lo. És la fidelitat entesa com a exactitud, com la capacitat de mantenir una cosa intacta.

Tanmateix, en la cultura de l'antic Orient Mitjà, on va tenir lloc la revelació de Déu al poble d'Israel, la manera de comprendre la fidelitat té alguns matisos diferents. La fidelitat no s'associa a la precisió, sinó en altres aspectes com la solidesa, l'estabilitat o la permanència al llarg del temps; la confiabilitat, la lleialtat i la veracitat. En el llenguatge bíblic, la fidelitat també està estretament vinculada amb la misericòrdia paternal de Déu, un àmbit on no té gaire sentit parlar d'exactitud.

No com els altres déus

Si en la Sagrada Escripura busquem una definició completa de fidelitat, no la trobarem. En canvi, si acudim als llibres sagrats preguntant-nos qui és fidel, tant l'Antic Testament com el Nou ens responen de manera rotunda: fidel és Déu (cf. *Dt* 32, 4; *1 Co* 1, 9; *1 Ts* 5, 24 i altres). Què vol dir que Déu sigui fidel? Per què la fidelitat és una característica del Senyor tan repetidament afirmada?

D'una banda, el Déu d'Israel és fidel en contrast amb els déus dels pobles veïns. «Déu és el fonament de l'esperança; però no qualsevol déu».

^[1] Els mites pagans ens mostren déus que es comporten de manera voluble i capritxosa; de vegades són bons, de vegades són dolents, no se sap mai com reaccionaran. Per tant, no és raonable confiar-hi. A Egipte i Mesopotàmia, per exemple, era freqüent representar els déus amb forma de toro, lleó, àguila, drac o altres animals. En conseqüència, el

culte a aquestes divinitats estava ple d'actituds que s'assemblen al que faríem davant d'una bèstia amenaçadora: satisfer-ne la gana, apaivagar-ne la còlera o, simplement, no interrompre'n el descans.

No passa així a Israel. La llei mosaica, per la seva part, prohibeix representar el Senyor amb figures de qualsevol mena (cf. *Ex* 20, 4; *Lv* 19, 4). El Déu d'Israel accepta sacrificis i ofrenes, però no ho fa perquè pateixi necessitat o perquè d'això en depengui el seu ànim (cf. *Sl* 50, 7-15; *Dn* 14, 1-27). Que el Senyor sigui fidel, en contrast amb els falsos déus, vol dir que no és capritxós ni inconstant, que podem intuir, d'alguna manera, com actuarà. Alhora, aquesta fidelitat no implica que el Senyor segueixi un patró uniforme de conducta o que la seva manera d'intervenir en la història sigui repetitiva. Déu és lliure, transcendent i sobirà, «és tot el moviment i tota la bellesa i tota la

grandesa»,^[2] així que la seva fidelitat a l'aliança no exclou la novetat (cf. *Is* 43, 16-19). Ens pot sorprendre o desconcertar. Déu diu per boca del profeta Isaïes: «Les meves intencions no són les vostres, i els vostres camins no són els meus —oracle del Senyor—. Estan tan lluny els meus camins dels vostres, les vostres intencions de les meves, com el cel és lluny de la terra» (*Is* 55, 8-9). Déu sempre salva el seu poble, però no ho fa sempre de la mateixa manera. Per això «ell sempre pot, amb la seva novetat, renovar la nostra vida i la nostra comunitat i, encara que travessi èpoques fosques i febleses eclesials, la proposta cristiana mai no envelleix».^[3]

A més d'aquella diferència, una desviació freqüent de la relació dels homes amb Déu és la de voler-lo controlar o utilitzar-lo a discreció nostra. Per això, l'endevinació i altres pràctiques semblants estaven

severament prohibides a Israel (cf. *Lv 19, 26.31*). Que Déu sigui fidel a la seva paraula no vol dir que la seva manera de comportar-se sigui sempre idèntica i, per tant, predictable i controlable per part dels homes. Podem estar segurs que no deixarà mai d'estimar-nos, tot i que moltes vegades no sabem com. La seva lògica sempre supera la nostra. De vegades ens pot donar més del que havia promès, o pot complir una profecia d'una manera inusitada. La «fidelitat no té res d'estèril ni d'estàtic; és creativa».^[4]

Un Déu «ric en misericòrdia i fidelitat»

La Bíblia afirma que el Senyor és fidel en contrast amb els falsos déus dels pobles veïns; tot i que, en realitat, el text sagrat ho afirma sobretot en contrast amb els éssers humans: «El Senyor, la glòria eterna d'Israel, no menteix ni es desdiu: ell

no fa com els homes, que canvien de parer» (1 Sa 15, 29). A diferència de la nostra experiència humana, el Senyor diu sempre la veritat, no es retracta de les seves promeses: «Déu no és cap home, no pot mentir; no es pot desdir com es desdiu un humà. El que ell ha dit, podria deixar de fer-ho? Podria deixar de complir el que ell ha promès?» (Nm 23, 19). Només Déu és absolutament sòlid i fiable, en qui es pot construir amb la seguretat de no quedar defraudat. Per això, Benet XVI pot dir: «Mentre tot passa i canvia, la Paraula del Senyor no passa. Si les vicissituds de la vida fan que ens sentim perduts i sembla que s'esfondra tota certesa, tenim una brúixola per trobar l'orientació, tenim una àncora per no anar a la deriva».^[5]

Explica el llibre de l'Èxode que, després del pecat del vedell d'or, Déu va renovar l'aliança amb el seu poble

al Mont Sinaí. Llavors, abans d'entregar a Moisès per segona vegada les taules de la llei, Déu va passar davant seu dient: «El Senyor! El Senyor! Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, fidel en l'amor!» (Ex 34, 6). Aquestes paraules se solen considerar una segona revelació del nom de Déu, després de la que havia tingut lloc temps enrere, també amb Moisès. Aquesta descripció de com és Déu la trobem repetida, amb petites variants, en uns altres set passatges, de diversos llibres de l'Antic Testament.^[6] Per això, diu sant Josepmaria: «Si repasseu les Santes Escriptures, hi veureu constantment la presència de la misericòrdia de Déu (...). Quina seguretat ens ha de donar la commiseració del Senyor!».

[7]

Tanmateix, Israel sap que el seu Senyor és compassiu i fidel no simplement perquè ho hagi dit a Moisès al Sinaí, sinó sobretot perquè

el poble ho ha comprovat en la seva història, a la seva pell. Déu ha manifestat aquesta característica de la seva fidelitat no simplement declarant-la, sinó mostrant-la en les seves obres. Que Déu sigui fidel és una experiència de salvació que Israel viu al llarg del temps. «Senyor, tu ets el meu Déu, t'exaltaré i proclamaré el teu nom, has dut a terme plans admirables —diu el profeta Isaïes—, fermes i segurs, decidits fa molt de temps» (*Is* 25, 1). Les obres de Déu en mostren la fidelitat; Israel és testimoni, una vegada i una altra, que la seva misericòrdia no desapareix davant les infidelitats humanes. «Que n'és, de bo, el Senyor! Perdura eternament el seu amor, és fidel per segles i segles» (*Sl* 100, 5), canta el salmista. I en un altre passatge: «Senyor, cantaré tota la vida els teus favors, d'una generació a l'altra anunciaré la teva fidelitat» (*Sl* 89, 2).

Santa Maria, en el Magníficat, expressa aquesta manera de ser de Déu, tan clar per a qui s'apropa a la història sagrada. La mare de Jesús lloa Déu per haver-se fixat en la seva humilitat, per haver fet coses grans en ella, «com havia promès als nostres pares; s'ha recordat del seu amor a Abraham i a la seva descendència per sempre» (*Lc* 1, 54-55). Deia sant Joan Pau II que «en el Magníficat, càntic veritablement teològic, perquè revela l'experiència del rostre de Déu feta per Maria, Déu no només és el Poderós, per a qui res no és impossible, com havia declarat Gabriel (cf. *Lc* 1, 37), sinó també el Misericordiós, capaç de tendresa i fidelitat envers tot ésser humà».^[8]

Jesús és el compliment de les promeses

La fidelitat és un atribut que defineix Déu en la seva relació amb els homes, especialment amb el seu

poble en virtut de l'aliança. I per descriure la força d'aquesta aliança, els profetes acudeixen a algunes imatges. Una d'aquestes és la del matrimoni, que trobem desenvolupada sobretot als llibres d'Osees, Jeremies i Ezequiel. Aquesta imatge ressalta la misericòrdia del Senyor, que està disposat a perdonar i restablir l'aliança malgrat les infidelitats repetides d'Israel. Una altra imatge és la de la paternitat i maternitat. El llibre d'Isaïes la fa servir diverses vegades, de manera commovedora, per subratllar com Déu no abandonarà mai el seu poble: «Sió deia: “El Senyor m’ha abandonat, el meu Déu s’ha oblidat de mi”. El Senyor li respon: “Pot oblidar-se una mare del seu infantó, pot deixar d’estimar el fill de les seves entranyes? Però, ni que alguna l’oblidés, jo mai no t’oblidaria”. Et duc gravada a les palmes de les mans» (Is 49, 14-16).

Jesús recull tota aquesta herència de fidelitat i de misericòrdia, plasmada a l'Antic Testament, per revelar la continuació d'aquest obrar diví en la seva persona. Per això, davant la multitud, el Senyor fa eco amb el seu lament a aquell oracle d'Isaïes en el qual ens recordava que Déu mai no ens oblida: «Jerusalem, Jerusalem, que mates els profetes i apedregues els qui et són enviats! Quantes vegades he volgut aplegar els teus fills com una lloca aplega els seus pollets sota les ales, però no ho heu volgut!» (Mt 23, 37). A Jesucrist li dol la rebel·lia dels homes, la seva duresa de cor, davant la insistència —la fidelitat— de l'amor de Déu.

També inspirant-se en un passatge del profeta Isaïes en qui s'afirma que Israel és la vinya del Senyor (cf. *Is* 5, 7), Jesús resumeix la història de la fidelitat de Déu de cara a la infidelitat humana en relatar la paràbola dels vinyataires homicides

(cf. *Mc* 12, 1-12). Allà, després dels rebutjos successius per prendre els fruits que li corresponien a través de diversos servents, l'amo de la vinya decideix enviar-hi el seu fill com a últim recurs. Però els vinyataires el maten. De la mateixa manera, l'arribada de Jesús, el Fill únic de Déu, i la seva mort a la creu, és la manifestació plena de la fidelitat i misericòrdia del Déu d'Israel; després d'enviar-lo perquè morís per nosaltres, Déu ja no pot fer res més gran (cf. *Hb* 1, 1-2).

Els apòstols, durant la seva predicació, eren conscients de la relació entre el misteri pasqual de Crist —la seva passió, mort i resurrecció— amb la fidelitat de Déu a les seves antigues promeses. Jesús és «l'Amén, el testimoni fidel i veraç» (*Ap* 3, 14), ens diu el llibre de l'Apocalipsi. A la segona carta de sant Pau als Corintis, trobem la declaració més explícita sobre això: «Déu n'és

testimoni fidel: la paraula que us adrecem no és ara sí, ara no. El Fill de Déu, Jesucrist, que hem anunciat entre vosaltres, tant jo com Siles i Timoteu, no ha estat mai ara sí, ara no: en ell només hi ha el sí! En Jesucrist, totes les promeses de Déu han trobat un “sí”» (2 Co 1, 18-20). I aquesta convicció ha passat a la fe de l'Església, que ha proclamat constantment que Jesús és el compliment fidel de tot el que Déu havia promès (cf. 1 Co 15, 3-4).

Si no som fidels, ell es manté fidel

A propòsit dels qui no van creure en Crist durant el seu pas per la terra, sant Pau s'expressa així, posant el focus en la grandesa del Senyor: «És que la seva infidelitat pot anul·lar la fidelitat de Déu? De cap manera!» (Rm 3, 3-4). En Déu podem posar la nostra confiança de manera plena. «Uns es fien dels carros, altres dels cavalls; nosaltres invoquem el nom

del Senyor, el nostre Déu» (Sl 20, 8), diu el salmista, expressant la seva confiança en el Senyor més que en les estratègies humanes per a la batalla. «Qui és Déu sinó el Senyor? Quina roca hi ha, fora del nostre Déu?» (2 Sa 22, 32), diu la Sagrada Escripura, en l'anomenat Himne de David. Només de Déu es pot afirmar que és la Roca en què recolzar-se sense por i buscar protecció. L'aplicació a Déu del terme «Roca» és tan freqüent en l'Antic Testament^[9] que de vegades es diu simplement «la Roca» i s'entén que s'està parlant d'ell.

En insistir en la fidelitat de Déu posant-la en contrast, moltes vegades, amb la inconstància dels homes, la Sagrada Escripura no sembla que deixi gaire espai a la fidelitat humana. Però més que una visió pessimista sobre les forces humanes, es tracta d'una afirmació realista i profunda sobre la nostra

poquesa davant la seva potència. Així es comprèn millor aquest dur oracle transmès per Jeremies: «Maleït l'home que confia en els homes i busca qui li faci de braç dret, mentre el seu cor s'allunya del Senyor. Serà com un matoll de l'Arabà que mai no tasta la pluja; viu en un desert xardorós, en una terra salabrosa que no es pot habitar. Beneït l'home que es refia del Senyor, que posa en el Senyor la confiança! Serà com un arbre que arrela vora l'aigua, que enfonsa les arrels ran del torrent; no té por quan ve l'estiu, el seu fullatge es manté verd; no es neguiteja en anys de secada, no deixa de donar fruit» (*Jr* 17, 5-8).

El més important és comprendre que l'ésser humà no pot ser fidel en el mateix sentit en què ho és Déu. La resposta humana a la fidelitat del Senyor no és una conducta irreprotxable, sense fissures, sinó la

fe (cf. *Gn* 15, 6; *Hb* 11, 1). De fet, en hebreu es fa servir el mateix verb per dir que Déu és fidel i per dir que un home creu en ell. El Nou Testament anomena «fidels» als qui creuen en Jesucrist i el segueixen (cf. *Act* 10, 45). El que el Senyor vol de nosaltres no és que siguem fermes i sòlids com ell, la qual cosa seria impossible, sinó que dipositem en ell tota la nostra confiança, com ho va fer Maria i com ho han fet els sants, «Déu compleix fidelment les seves promeses» (*Hb* 10, 23). I, sobretot, el Senyor vol que reconeguem les nostres ofenses i li demanem perdó. «Si afirmàvem que no tenim pecat, ens enganyaríem a nosaltres mateixos, i la veritat no estaria en nosaltres —assenyala la primera carta de sant Joan—. Però si reconeixem els nostres pecats, ell, que és fidel i just, ens els perdonarà i ens purificarà de tot mal» (*1 Jn* 1, 8-9). Encara que siguem pecadors, el Senyor no ens deixa mai sols. «Però

encara que siguem infidels, ell continua fidel, ja que no pot negar-se ell mateix» (2 Tm 2, 13).

«La nostra fidelitat no és més que una resposta a la fidelitat de Déu. Déu que és fidel a la seva paraula, que és fidel a la seva promesa».^[10] Per això «la fe en la fidelitat divina dona força a la nostra esperança, malgrat que la nostra debilitat personal ens porti de vegades a no ser del tot fidels, en les coses petites i, potser, alguna vegada, en les grans. Llavors, la fidelitat consisteix a recórrer —amb la gràcia de Déu— el camí del fill pròdig».^[11] El més important sempre és tornar a qui compleix la promesa, tornar amb fe a la Roca que sempre ens espera.

Juan Carlos Ossandón

^[1] Benet XVI, enc. *Spe salvi*, núm. 31.

[2] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*,
núm. 190.

[3] Francesc, ex. ap. *Evangelii
Gaudium*, núm. 11.

[4] Benet XVI, Homilia, 12.IX.2009.

[5] Benet XVI, Angelus, 12.XII.010.

[6] Cf. *Nm* 14, 17-18; *Dt* 7, 9-10; *Sl* 86,
15; 145, 8; *Jl* 2, 13; *Jon* 4, 2 i *Na* 1, 3.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que
passa*, núm. 7.

[8] Sant Joan Pau II, Audiència, 6.XI.
1996.

[9] Cf., per exemple, *Dt* 32, 4; *1 Sm* 2, 2;
2 Sm 22, 2; *Sl* 19, 15; 28, 1; 71, 3; *Is* 17,
10; *Ha* 1, 12, i d'altres.

[10] Francesc, Homilia, 15.IV.2020.

[11] Mons. F. Ocáriz, *Carta pastoral*,
19.III.2022.

.....
.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/val-la-pena-ii-
beneit-qui-confia-en-el-senyor/](https://opusdei.org/ca/article/val-la-pena-ii-beneit-qui-confia-en-el-senyor/)
(15/04/2025)